

Monitor sportief wedstrijdgedrag 2024

Registratie sportief wedstrijdgedrag in de Nederlandse teamsport met de SportklimaatApp

Margot Keijzer, Angelina Gómez Berns & Pelle Bronkhorst

Sinds 2017 brengen we het sportief wedstrijd klimaat in de Nederlandse teamsport in kaart. Dat doen we door te kijken naar gedragingen tijdens (amateur)wedstrijden. Deze gedragingen registreren we in de SportklimaatApp.

In eerdere rapportages hebben we een vergelijking gemaakt tussen de verschillende monitoringsjaren (zie [Monitor Sportief Wedstrijdgedrag 2023](#)). In deze factsheet rapporteren we over wedstrijden van 2024 en vergelijken we waar relevant de resultaten met voorgaande jaren.

In 2024 hebben observanten 122 hockey- en 123 voetbalwedstrijden geobserveerd. Daarvan waren er respectievelijk 52 en 104 mannenwedstrijden en 70 en 19 vrouwenwedstrijden. De observanten hebben gekeken naar gedragingen van spelers, toeschouwers, begeleiding en scheidsrechters.

Neem voor meer informatie contact op met [Margot Keijzer](#).

85%

van de gedragingen van spelers tijdens senioren voetbal- en hockeywedstrijden is (zeer) positief

82%

van de geobserveerde senioren voetbal- en -hockeywedstrijden wordt beoordeeld als (zeer) sportief

72%

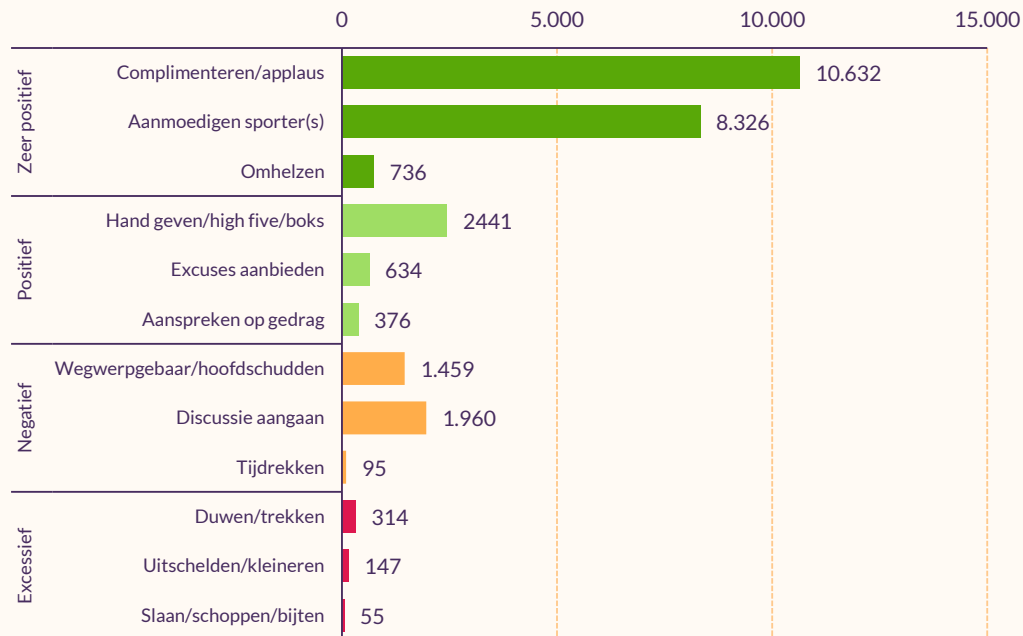
van de geobserveerde seniorenwedstrijden in het mannenvoetbal kende excessief gedrag

59%

van de geobserveerde seniorenvoetbal- en -hockeywedstrijden kent ongewenst gedrag van spelers naar de scheidsrechter

Positieve, negatieve en excessieve gedragingen (1)

Figuur 1
Geregistreerde gedragingen bij voetbal- en hockeywedstrijden, naar de aard van de gedraging, in 2024
(in aantallen, n=245)

Bron: Mulier Instituut, SportklimaatApp 2024 (observatieonderzoek).

Grootste deel gedragingen (zeer) positief

In 245 wedstrijden hebben observanten in totaal 27.175 gedragingen geregistreerd. Het grootste deel daarvan was zeer positief (72%) of positief (13%). Dit zijn de groene gedragingen in figuur 1. Met name complimenteren en applaudisseren voor medespelers kwam vaak voor. Ook moedigden sporters elkaar vaak aan.

Het totale aandeel positieve gedragingen (85%) was iets lager dan in eerdere jaren. Tussen 2017 en 2023 was 87 procent van de gedragingen (zeer) positief (Gómez Berns & Heijnen, 2024).

Iets meer negatieve gedragingen dan in 2023

13 procent van de geregistreerde gedragingen was negatief (oranje in figuur 1). Dat is iets meer dan in 2023 (11%). Negatieve gedragingen waren met name discussies aangaan en wegwerpgebaren maken of hoofdschudden. Een zeer klein deel (2%) van de gedragingen was excessief, zoals duwen of trekken, uitschelden of slaan (rood in figuur 1). In 2023 was het aandeel excessieve gedragingen vergelijkbaar (Gómez Berns & Heijnen, 2024).

Positieve, negatieve en excessieve gedragingen (2)

Vaker negatieve gedragingen bij voetbalwedstrijden

Observanten zagen vaker negatieve en excessieve gedragingen bij voetbalwedstrijden dan bij hockeywedstrijden (figuur 2). Elk type negatieve gedraging kwam vaker voor in voetbalwedstrijden dan in hockeywedstrijden.

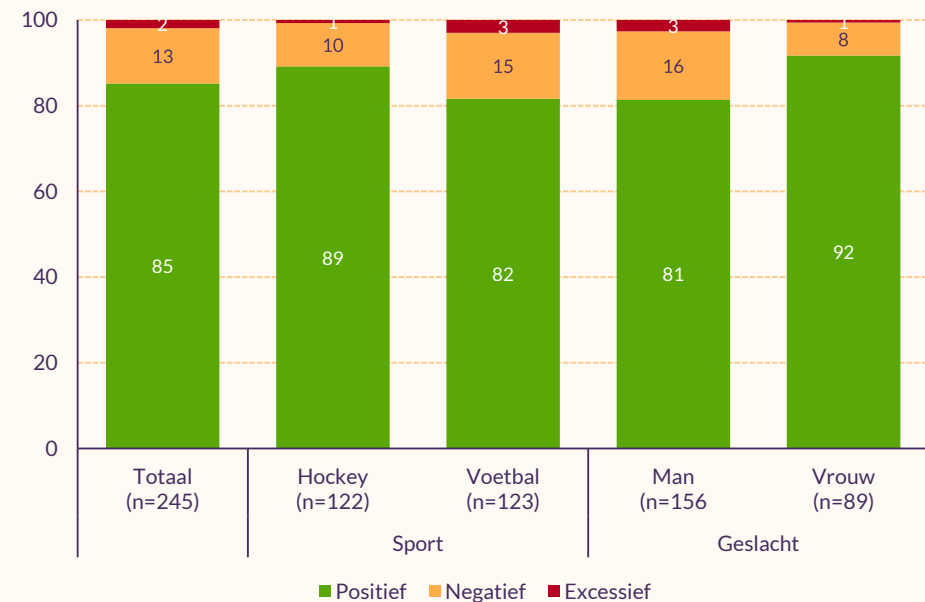
Het grootste verschil was te zien voor de gedraging 'slaan'. Deze werd slechts twee keer tijdens hockeywedstrijden geobserveerd, terwijl er bij voetbal sprake was van 53 gevallen (niet in figuur).

Meer positief gedrag bij vrouwenwedstrijden

Observanten zagen in wedstrijden voor vrouwen meer positief gedrag dan in wedstrijden voor mannen. Observanten beoordeelden 92 procent van de gedragingen bij wedstrijden van vrouwen als positief, tegenover 81 procent bij wedstrijden van mannen.

Figuur 2

Aandeel positieve, negatieve en excessieve gedragingen bij voetbal- en hockeywedstrijden, in de periode 2024, uitgesplitst naar sport en geslacht (in procenten)

Bron: Mulier Instituut, SportklimaatApp 2024 (observatieonderzoek).

Excessieve gedragingen (1)

Hier beschrijven we de resultaten over de excessieve gedragingen. Deze gedragingen gaan over fysiek en verbaal geweld, bijvoorbeeld schoppen, uitschelden, slaan of duwen.

Helft wedstrijden zonder excessieve gedragingen

In ruim de helft (53%) van de geobserveerde wedstrijden vond geen enkele excessieve gedraging plaats. In 19 procent van de wedstrijden vonden drie of meer excessieve gedragingen plaats (figuur 3).

Meer excessieve gedragingen bij voetbal- en mannenwedstrijden

Bij voetbal (65%) vinden meer dan twee keer zo veel wedstrijden met één of meer excessieve gedragingen plaats als bij hockey (30%). Ook rapporteren observanten bij wedstrijden van mannen vaker excessieve gedragingen dan bij vrouwenwedstrijden (figuur 3).

Vergelijking binnen hockey- en voetbalwedstrijden van mannen

Dat bij voetbal meer wedstrijden zijn geobserveerd met een of meer excessieve gedragingen, komt niet per se doordat er relatief minder vrouwenwedstrijden zijn geobserveerd dan bij hockey. Excessieve gedragingen kwamen voor bij respectievelijk 38 en 72 procent van de mannenhockey- en -voetbalwedstrijden (niet in figuur).

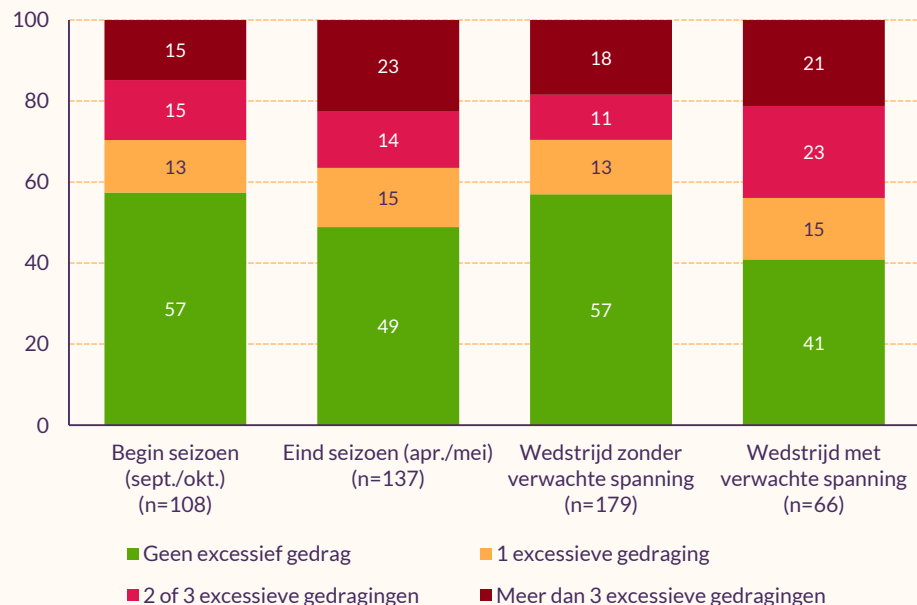
Figuur 3
Aantal excessieve gedragingen per voetbal- en hockeywedstrijd in 2024, uitgesplitst naar sport en geslacht (in procenten)

Bron: Mulier Instituut, SportklimaatApp 2024 (observatieonderzoek).

Excessieve gedragingen (2)

Figuur 4
Aantal excessieve gedragingen in 2024, uitgesplitst naar periode in het seizoen en verwachte spanning
(in procenten, n=245)

Bron: Mulier Instituut, SportklimaatApp 2024 (observatieonderzoek).

Verschillen in verwachte spanning

Sommige voetbal- en hockeywedstrijden zijn spannender dan andere. Aan het einde van het seizoen strijden teams bijvoorbeeld voor promotie of tegen degradatie. Daarom hebben we in de analyse van de voetbal- en hockeywedstrijden onderscheid gemaakt tussen wedstrijden in het begin van het seizoen en wedstrijden aan het eind van het seizoen.

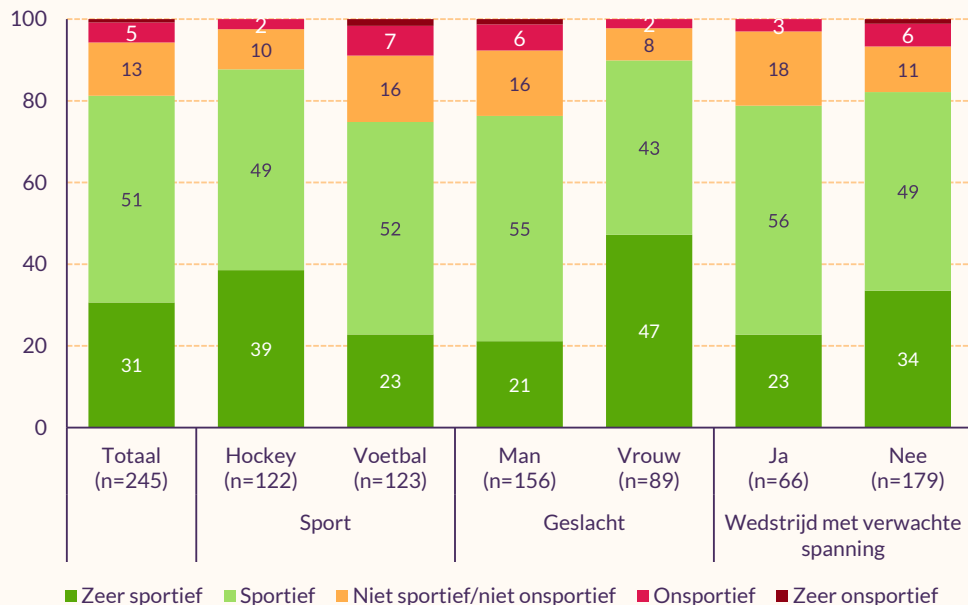
Daarnaast hebben observanten bijgehouden of de wedstrijd die ze registreerden een derby, kampioenswedstrijd, promotiewedstrijd of degradatiewedstrijd was. Dit zijn voetbal- en hockeywedstrijden waarbij we vooraf spanning verwachtten.

Meer excessieve gedragingen aan het eind van het seizoen en in wedstrijden met verwachte spanning

Observanten hebben tijdens de wedstrijden aan het einde van het seizoen vaker drie of meer excessieve gedragingen per wedstrijd geregistreerd (23% vs. 15%). Ook zagen ze meer excessieve gedragingen in wedstrijden waarin we vooraf spanning verwachtten (59%) dan in wedstrijden zonder verwachte spanning (43%, figuur 4).

Sportiviteit (1)

Figuur 5
Beoordeling van sportiviteit over de hele wedstrijd in 2024, uitgesplitst naar geslacht, sport en verwachte spanning van de wedstrijden
 (in procenten)

Bron: Mulier Instituut, SportklimaatApp 2024 (observatieonderzoek).

Observanten hebben beoordeeld of zij de gedragingen van de spelers, begeleiding, toeschouwers en scheidsrechter sportief vonden.

Hockeywedstrijden vaker sportief dan voetbalwedstrijden

Hockeywedstrijden (88%) beoordeelden de observanten vaker als sportief dan voetbalwedstrijden (75%). Voetbalwedstrijden waren vaker (zeer) onsportief (9% vs. 2%, figuur 5). Het verschil in het aandeel sportieve wedstrijden zien we ook als we de hockey- (89%) en voetbalwedstrijden (70%) van alleen mannen bekijken (niet in figuur).

Wedstrijden van vrouwen vaker sportief

Observanten beoordeelden de meeste wedstrijden van vrouwen als (zeer) sportief (90%). Drie op de vier wedstrijden van mannen beoordeelden ze als (zeer) sportief (76%, figuur 5).

Wedstrijden met spanning vaker zeer (on)sportief

Wedstrijden zonder spanning beoordeelden de observanten vaker als zeer sportief (34%) dan wedstrijden zonder spanning (23%). Maar deze zijn ook iets vaker als onsportief beoordeeld (respectievelijk 7% en 3%, figuur 5).

Sportiviteit (2)

Observanten konden opmerkingen noteren over de wedstrijden die zij observeerden. Die opmerkingen gebruiken we hier om extra verdieping te geven op de opgehaalde resultaten.

Scheidsrechter beïnvloedt sportief wedstrijdverloop

De rol van de scheidsrechter in het bewaken van sportiviteit in de wedstrijd benoemen observanten meerdere keren. Scheidsrechters hebben niet altijd de controle op het veld, soms ook doordat zij zelf bijvoorbeeld onzeker optreden of onervaren zijn. Hierover schrijft een observant: *‘Veel negatieve gedragingen kwamen door de onervarenheid en onzekerheid van de scheids.’*

Krachtsverhoudingen spelen een rol

Observanten noteren meermaals dat een groot verschil in krachtsverhoudingen ervoor zorgt dat het aantal incidenten in een wedstrijd afneemt. Zo schrijft een observant: *‘De wedstrijd begon onsportief maar door een te groot krachtsverschil namen de spanningen af.’*

Fanatieke wedstrijden hoeven niet onsportief te zijn

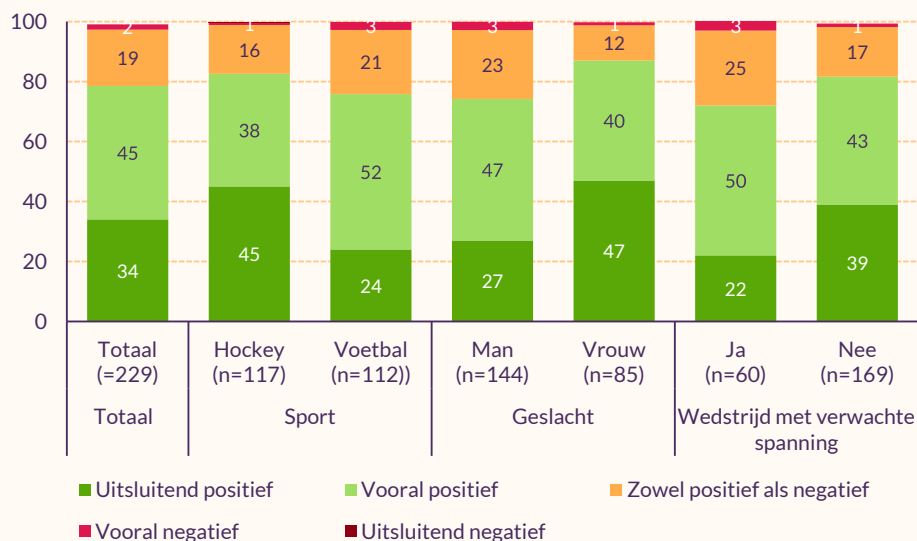
De observanten benoemen meermaals dat fanatieke wedstrijden zeker niet per definitie ook onsportief zijn. Zo noteert een observant: *‘De wedstrijd verliep sportief ondanks zeer fanatieke spelers’.* En schrijft een ander: *‘Fanatieke wedstrijd waarbij er emoties meespeelden maar zeker niet de overhand namen. Algehele indruk is een fanatieke, positieve sfeer.’* Wel vonden in wedstrijden met verwachte spanning ook vaak meer excessieve gedragingen plaats (zie pagina 5).

Als spelers elkaar kennen, kan dit de sportiviteit ten goede komen

Wanneer spelers van beide teams elkaar kennen, kan dit positieve impact op de sportiviteit hebben: *‘Dit was een derby. Sommige spelers van beide teams leken elkaar persoonlijk te kennen, dit leverde positieve competitie op tussen beide teams.’* Een andere observant noteert iets soortgelijks bij een wedstrijd tussen twee teams van dezelfde club: *‘Twee teams van dezelfde club speelden tegen elkaar. [...] Er was alleen totaal geen spanning, mogelijk omdat de D3 altijd beter is geweest dan de D4.’* Hier was dus sprake van een combinatie van teams die elkaar kenden en een verschil in sterkte van de teams.

Gedrag van toeschouwers

Figuur 6
Beoordeling gedrag van toeschouwers* over de hele wedstrijd, uitgesplitst naar geslacht, sport en verwachte wedstrijdspanning
 (in procenten)

Bron: Mulier Instituut, SportklimaatApp 2024 (observatieonderzoek).
 * Wedstrijden zonder toeschouwers hebben we niet meegenomen in deze analyse. Het aantal wedstrijden in deze figuur is daarom lager dan het totale aantal geanalyseerde wedstrijden.

Toeschouwers zijn bij meeste wedstrijden positief

Toeschouwers kunnen het wedstrijdgedrag van spelers beïnvloeden. In 2024 beoordeelden observanten het gedrag van toeschouwers bij voetbal- en hockeywedstrijden meestal positief (79%). Bij hockeywedstrijden (83%) beoordeelden ze het gedrag van toeschouwers iets vaker positief dan bij voetbalwedstrijden (76%, figuur 6).

Gedrag toeschouwers bij vrouwenwedstrijden vaker positief

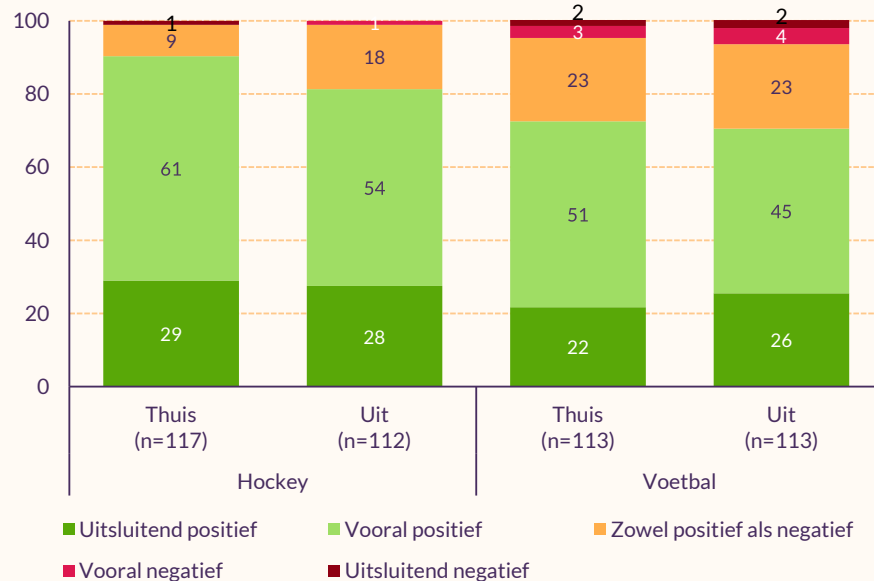
Observanten beoordeelden het gedrag van toeschouwers bij vrouwenwedstrijden (87%) vaker positief dan bij mannenwedstrijden (74%, figuur 6). Bij mannenvoetbalwedstrijden vonden ze het gedrag van toeschouwers minder vaak positief (64%) dan bij mannenhockeywedstrijden (77%, niet in figuur)

Gedrag vaker positief bij wedstrijden zonder spanning

Bij vier vijfde (82%) van de wedstrijden zonder spanning beoordeelden observanten het gedrag van de toeschouwers positief. Bij wedstrijden waar we spanning verwachtten, was dat wat lager (72%, figuur 6).

Gedrag van begeleiding (1)

Figuur 7
Beoordeling gedrag van begeleiding* thuis- en uitteams over de hele wedstrijd, uitgesplitst naar hockey en voetbalwedstrijden in 2024
(in procenten, n=245)

Bron: Mulier Instituut, SportklimaatApp 2024 (observatieonderzoek).

* Teams zonder begeleiding hebben we niet meegenomen in deze analyse. Het aantal wedstrijden in deze figuur is daarom lager dan het totale aantal geanalyseerde wedstrijden.

Begeleiding uit- en thuisteam

Naast de toeschouwers hebben ook begeleiders van de teams invloed op het wedstrijdgedrag van sporters. Dat geldt voor de begeleiding van het thuisspelende team en voor de begeleiding van het uit spelende team. In 2024 beoordeelden observanten het gedrag van de begeleiders van het thuisspelende team iets vaker positief dan dat van de begeleiders van het uit spelende team.

Gedrag begeleiding bij voetbalwedstrijden vaker negatief

Observanten beoordeelden het gedrag van de begeleiding bij hockeywedstrijden vaker positief dan bij voetbalwedstrijden. Bij hockeywedstrijden is het gedrag van de begeleiding van het thuisteam vaker positief dan dat van de begeleiding van het uitteam (90% vs. 82%). Bij voetbalwedstrijden is dit verschil kleiner (73% vs. 71%, figuur 7).

Een mogelijke verklaring is dat bij hockey vaker spelers van de thuisclub scheidsrechter zijn. Bij voetbal zijn er vaker scheidsrechters die mogelijk minder verbonden zijn met de spelers en begeleiding van het thuisteam.

Gedrag van begeleiding (2)

Ook bij het gedrag van de begeleiding maken we onderscheid tussen wedstrijden waar observanten vooraf spanning verwachtten (bijv. derby's of kampioenswedstrijden) en bij wedstrijden waarbij ze dit niet verwachtten.

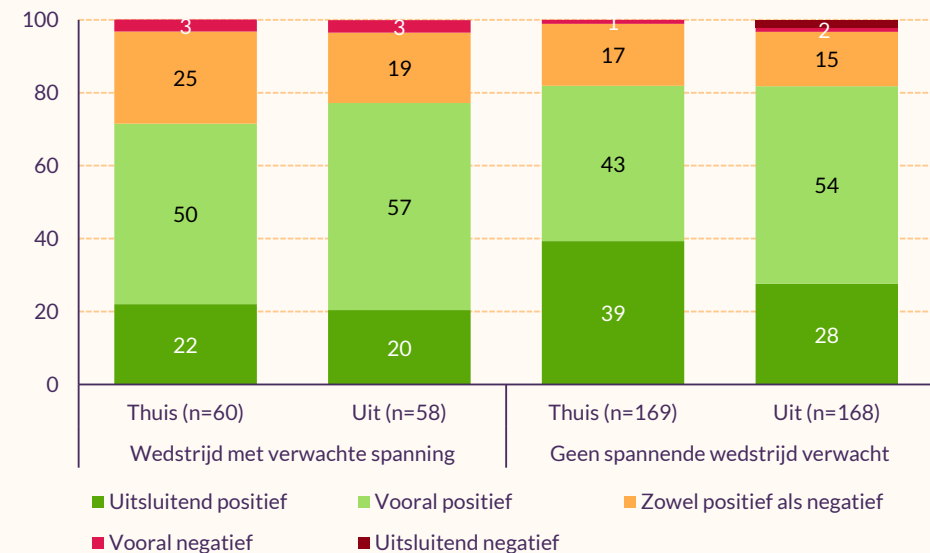
Begeleiding vaker positief bij wedstrijden zonder spanning

In vier op de vijf wedstrijden waarbij observanten vooraf geen spanning verwachtten, beoordeelden ze het gedrag van de begeleiding positief. Zowel van de begeleiding van het thuisteam als van de begeleiding van het uitteam (beide 82%). De begeleiding van thuisteams beoordeelden ze bij deze wedstrijden vaker uitsluitend positief (39% vs. 28%, figuur 8).

Begeleiding ook bij spanning meestal positief

Ook bij wedstrijden met verwachte spanning beoordeelden observanten het gedrag van de begeleiding vaak positief. De begeleiding van het thuisteam beoordeelden ze iets minder vaak positief (72%) dan die van het uitteam (77%, figuur 8).

Figuur 8
Beoordeling gedrag van begeleiding* thuis- en uitteams over de hele wedstrijd, uitgesplitst naar verwachte wedstrijdspanning in 2024 (in procenten)

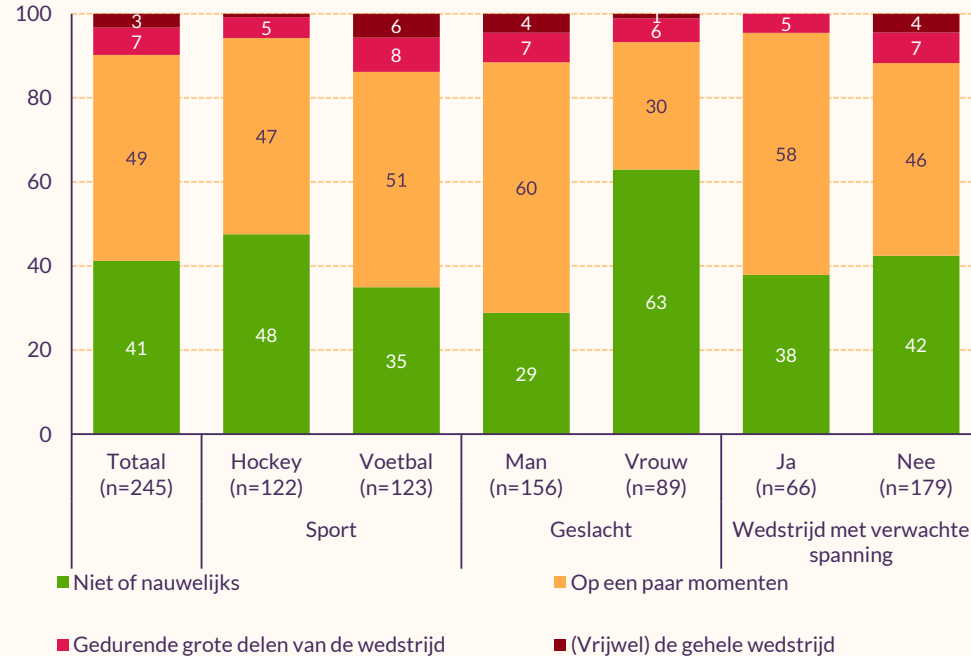

Bron: Mulier Instituut, SportklimaatApp 2024 (observatieonderzoek).

* Teams zonder begeleiding hebben we niet meegenomen in deze analyse. Het aantal wedstrijden in deze figuur is daarom lager dan het totale aantal geanalyseerde wedstrijden.

Gedrag tegen scheidsrechters

Figuur 9
Ongewenst gedrag van spelers tegen de scheidsrechter over de hele wedstrijd in 2024, uitgesplitst naar sport, geslacht en verwachte wedstrijdspanning
 (in procenten)

Bron: Mulier Instituut, SportklimaatApp 2024 (observatieonderzoek).

Ongewenst gedrag in meer dan helft wedstrijden

Observanten letten ook op ongewenst gedrag van spelers tegen de scheidsrechter. Het gaat dan bijvoorbeeld over protesteren of schelden. In 2024 zien we dat in meer dan de helft van de voetbal- en hockeywedstrijden (59%) ongewenst gedrag tegen de scheidsrechter plaatsvond (figuur 9). Dit is vergelijkbaar met 2023 (57%, Gómez Berns & Heijnen, 2024).

Vaker ongewenst gedrag tegen scheidsrechter bij voetbal

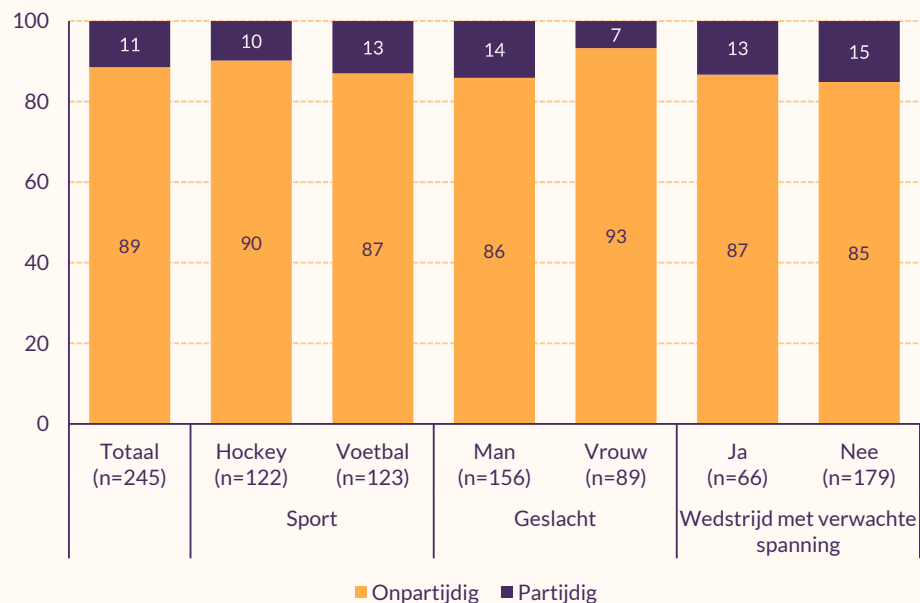
In de helft van de hockeywedstrijden (48%) zagen observanten geen ongewenst gedrag tegen de scheidsrechter. Bij voetbalwedstrijden geldt dit voor 35 procent van de wedstrijden (figuur 9).

Bij mannenvoetbal vaker langdurig ongewenst gedrag

Bij zowel mannenvoetbal- als -hockey verloopt 29 procent van de wedstrijden zonder ongewenste gedragingen tegen scheidsrechters. Wel zagen observanten dat ongewenst gedrag gedurende grote delen van of de hele wedstrijd vaker voorkwam bij voetbalwedstrijden (niet in figuur). Dit komt overeen met de resultaten uit eerdere jaren (Gómez Berns & Heijnen, 2024).

Gedrag van scheidsrechters

Figuur 10
Beoordeling gedrag van de scheidsrechter over de hele wedstrijd in 2024, uitgesplitst naar sport, geslacht, en verwachte wedstrijdspanning (in procenten)

Bron: Mulier Instituut, SportklimaatApp 2024 (observatieonderzoek).

Negen op de tien scheidsrechters onpartijdig

In 2024 beoordeelden observanten bij de meeste voetbal- en hockeywedstrijden de scheidsrechter als onpartijdig (89%). Bij 11 procent van de voetbal- en hockeywedstrijden beoordeelden ze de scheidsrechter als partijdig (figuur 10). Dit is vergelijkbaar met 2023 (Gómez Berns & Heijnen, 2024).

Scheidsrechter vaker partijdig bij mannenwedstrijden

De observanten beoordeelden de scheidsrechters vaker als onpartijdig bij vrouwenwedstrijden (93%) dan bij mannenwedstrijden (86%, figuur 10).

Geen verschil naar wedstrijdspanning

Bij wedstrijden waar observanten spanning verwachtten, beoordeelden ze het gedrag van de scheidsrechter vergelijkbaar met wedstrijden zonder verwachte spanning (figuur 10).

Gedrag van en tegen de scheidsrechter

Optreden scheidsrechter

Hoeveel controle een scheidsrechter heeft over de wedstrijd, hangt ook af van de ervaring en het optreden van de scheidsrechter. Hierover schrijft een observant: *'Vooral commentaar op de scheids, wederom vanwege onervarenheid van de scheidsrechter. Dit is vaker het geval bij studentenclubs: veel teams, waardoor scheidsrechters ingevuld worden door onervaren studenten zelf.'*

Een andere observant schrijft: *'Zeer fanatieke wedstrijd. Dat leidde tot veel discussies en gezeur op de scheidsrechter. Ook omdat de scheidsrechter dit niet genoeg afstrafte.'*

Een duidelijke en communicatief vaardige scheidsrechter kan juist bijdragen aan een goed wedstrijdverloop en ervaren onpartijdigheid. Zo noteert een observant: *'Scheidsrechter nam een aantal keer initiatief om spelers aan te spreken op gedrag. Scheidsrechter was van het thuissteam, sprak ook zijn "eigen spelers" aan.'*

Rol grensrechter

Ook de rol van de grensrechter benoemen enkele observanten. Grensrechters zijn vaak spelers of clubleden van een van de twee teams. Dit kan bijdragen aan (ervaren) partijdigheid. Een observant beschrijft bijvoorbeeld: *'Aan het begin van de tweede helft gaf de scheidsrechter een doeltrap voor [team A], dit had in de ogen van de grensrechter van [team B] een corner moeten zijn. Nadat hij (en een supporter van [team B] die ook op het veld stond) de scheidsrechter een thuisfluiten noemden ontstond er een gespannen situatie naast het veld waar verschillende supporters van [team A] en [team B] met elkaar in discussie gingen.'*

Hoewel we in dit onderzoek niet naar de rol van de grensrechter gevraagd hebben, is het dus aannemelijk dat ook deze een rol speelt in de sportiviteit van de wedstrijd en de ervaringen van toeschouwers, begeleiding en sporters.

Conclusie & aanbevelingen

Wedstrijden meestal sportief

Wedstrijden verlopen meestal sportief, ondanks dat in één op de vijf wedstrijden negatieve/excessieve gedragingen plaatsvinden. Ook het gedrag van de begeleiding en van toeschouwers wordt vaak positief beoordeeld. In wedstrijden met verwachte spanning zien we meer excessieve gedragingen.

Meeste ongewenst gedrag in voetbalwedstrijden van mannen

De meeste negatieve/excessieve gedragingen vinden plaats bij (mannen)voetbalwedstrijden. Dit was in eerdere jaren ook het geval. Het is daarom goed om sportiviteit en respect tijdens voetbalwedstrijden te stimuleren.

De KNVB besteedt hier al aandacht aan, onder andere via programma's zoals 'Samen voor ons voetbal'. Dit soort initiatieven kunnen bijdragen aan gewenst gedrag tijdens voetbalwedstrijden. Het is wel zaak dat de lessen uit dit soort programma's ook echt landen bij de spelers op het veld. Het is goed om hier extra aandacht aan te besteden als het einde van het seizoen nadert en teams gaan strijden voor kampioenschap, promotie en degradatie. Tijdens dit soort wedstrijden kan de spanning hoog oplopen.

Ongewenst gedrag tegen scheidsrechter vooral door mannen

In meer dan de helft van de wedstrijden vindt ongewenst gedrag tegen de scheidsrechter plaats. Dit gebeurt met name in wedstrijden van mannen en is bij voetbalwedstrijden soms extremer. Dit komt overeen met de observaties uit eerdere jaren.

De KNVB heeft in 2024 een aantal maatregelen geïntroduceerd om ongewenst gedrag tegen de scheidsrechter tegen te gaan. Bijvoorbeeld direct een gele kaart tonen bij opmerkingen tegen de scheidsrechter. Uit onze data blijkt niet dat dit heeft geleid tot minder ongewenst gedrag tegen de scheidsrechter.

Er heeft nog steeds geen cultuuromslag plaatsgevonden die ongewenst gedrag tegen de scheidsrechter minder geaccepteerd maakt. De voetbal- en hockeysport kunnen nog veel leren van een sport als rugby. Uit eerdere rapportages blijkt dat binnen deze sport veel minder ongewenst gedrag tegen de scheidsrechter voorkomt (Heijnen et al., 2023). Wellicht kunnen hier waardevolle lessen worden opgehaald over hoe de cultuur binnen deze sporten gedrag tegen de scheidsrechter beïnvloedt.

Methoden en verantwoording

Samenstelling geobserveerde wedstrijden

De samenstelling van geobserveerde wedstrijden verschilt per monitoringsjaar. In 2024 hebben we 245 wedstrijden van senioren geobserveerd. We hebben in 2024 geen veteranenwedstrijden geobserveerd, omdat deze vaak korter duren dan seniorenwedstrijden en er minder negatieve en excessieve gedragingen plaatsvinden.

We hebben specifiek gekeken naar wedstrijden met potentieel verhoogde wedstrijdspanning, zoals derby's of kampioenwedstrijden. In deze wedstrijden is potentieel meer aanleiding voor negatief gedrag.

Tabel 1
Achtergrondkenmerken respondenten 2024
(in aantallen, n=245)

	Voetbal	Hockey	Totaal
Man	104	52	156
Vrouw	19	70	89
Totaal	123	122	245

Bron: Mulier Instituut, SportklimaatApp 2024 (observatieonderzoek).

In 2024 was 15 procent van de geobserveerde voetbalwedstrijden een vrouwenwedstrijd. Bij hockey was dit 57 procent. Deze verhoudingen komen ongeveer overeen met de man-vrouwverhouding binnen de KNVB en de KNHB. Bij voetbal hebben we dus met name mannenwedstrijden geobserveerd. Houd hier rekening mee bij de interpretatie van resultaten.

Analyse naar geslacht

Om te achterhalen of geslacht van invloed is op de resultaten, hebben we een aanvullende analyse gedaan. Daarbij hebben we de mannenwedstrijden van hockey en voetbal vergeleken. Waar relevant hebben we dit verschil in de tekst benoemd. Zo proberen we te voorkomen dat we conclusies trekken over bijvoorbeeld de sportiviteit van een sport die eigenlijk door verschil in geslacht komen.

Observatieperiode en -methode

Negentien observanten hebben wedstrijden geobserveerd tussen 7 april en 16 juni en tussen 21 september en 3 november 2024. Zij gebruikten de SportklimaatApp om gedragingen vast te leggen. Hoe deze methode werkt, staat in de vorige rapportage (zie [Monitor Sportief Wedstrijdgedrag 2023](#)).

Contact

Margot Keijzer

m.keijzer@mulierinstituut.nl

Angelina Gómez Berns

a.gomezberns@mulierinstituut.nl

Pelle Bronkhorst

p.bronkhorst@mulierinstituut.nl